פרשת תשא

בס״ד. משיחת פורים ה׳תשל״ג.

רשימה פרטית בלתי מוגה

צוליב וואס דארף די מגילה דערציילן, און מ׳דארף דאס לייענען, די אלע פרטים ווי אזוי אחשורוש המלך האט איינגעארדנט זיין ״משתה המלך״.

און דערציילט, וואו מ׳האט דאס געמאכט – ״בחצר גינת ביתן המלך״, און אויף וואס מ׳איז געזעסן און ווי אזוי מ׳איז געלעגן, און אז ס׳איז געווען ״חור כרפס ותכלת״, מיט אלע-ערליי פרטים ווי ס׳האט אויסגעזען דער צימער, מיט די בעטן, מיט דעם עסן, מיטן טרינקען וכולהו.

לכאורה, וואס איז נוגע צו דער מגילה – מערניט ווי וויסן, אז ״כטוב לב המלך ביין״ האט ער דעמאלט געזאגט, אז מ׳זאל ברענגען ושתי. וואס דאס איז נוגע אלס הקדמה, ווי קומט אסתר ווערן א מלכה.

וואס די נקודה – דער עיקר – וואס מ׳לערנט אפ פון דער באשרייבונג – אז בשעת א מענטש טוט א ענין – דארף ער דאס טאן לויט זיינע מעגלעכקייטן.

ניט ער דארף זיך רעכענען, אז וויבאלד אז ביי א צווייטן איז גענוג אין דעם און דעם מאס, איז פאר אים אויך גענוג ער זאל טאן עפעס מערער; וויבאלד אז ביי אים איז גרעסערע מעגלעכקייטן – קען ער ניט יוצא-זיין מיט מאכן סתם א משתה, נאר ס׳דארף זיין א משתה ״״בחצר גינת ביתן המלך״.

לכאורה: הונדערט און אכציק טעג נאכאנאנד הוליען און שיכור׳ן, איז באווייזט דאס וואס פאר א גרויסער חכם ער איז געווען און אין וואס אחשורוש המלך איז געלעגן, אבער דאס וואלט ניט אזוי געווען נוגע דערציילן וואס פאר א חכמה אין וואס אחשורוש איז געלעגן א האלב יאר צייט נאכאנאנד – אז מ׳זאל דאס דארפן לייענען יעדער יאר אין דער מגילה, און פריער מאכן א ברכה,

דערפאר איז ניט גענוג אז די מגילה וואלט געשריבן, אז ער האט געמאכט א ״משתה גדול״ – ווייס מען, אז מ׳דארף מאכן א גרויסע זאך,

זאגט די מגילה: ניין! אז מ׳דארף זיך לאזן ״חור כרפס ותכלת״ און ״מטות זהב וכסף״ ובהט, מיט די אלע פרטים וואס ער רעכנט אויס – דברים נפלאים!

וואס איז דערפון די אפלערנונג:

אז מה-דאך, אז דאס טוט אזוי אחשורוש המלך, וואס ער איז ניט געווען קיין איבערגעשפיצטער, און האט דאס געטאן על דעת עצמו, כדי צו באווייזן, אז ער זיצט שוין פעסט על כסא מלכותו;

© 2002 Jewish Educational Media, Inc.

פרשת תשא

אז ס׳קומט צו אט דעם וואס לייענט די מגילה, און דער וואס לערנט די מגילה, און קוקט זיך און טראכט זיך אריין וואס די מגילה דערציילט אים, און וואס דאס לערנט אים – דארף ער זיך באטראכטן, אז ער האט א שליחות פון דעם אויבערשטן טאן אין אן ענין פון א מצוה, איז ניט גענוג אז ער זאל טאן ווי ס׳טוט א צווייטער, וואס האט ניט די מעגליכקייטן וואס ער האט, וועט ער טאן ניט וויניקער ווי יענער; ער וועט טאן אביסל מערער פון יענעם –

זאגט מען אים: ניין! דו דארפסט טאן "בכל מאדך" – "מאד שלך". דו דארפסט אפמעסטן דיינע מעגלעכקייטן, און דעמאלט דארף דאס זיין "מאד" – מערער פון דיינע מעגלעכקייטן.

און לערן זיך אפ פון אחשורוש׳ן:

ער האט זיך ניט באגנוגנט הונדערט זיבעציק ניין טעג, נאר הונדערט אכציק טעג.

און ער האט זיך ניט באגנונגט "כטוב לב המלך ביין", אז זיין לב זאל ווערן גוט "ביין", נאר ער האט געזען, אז אלע וואס געפינען זיך במלכותו, איז "הראוי לחצר" זאל ער האבן בחצר, און "הראוי לגינה" – זאל ער קענען האבן די גינה, און "הראוי לביתן" – זאל ער גיין אין ביתן, און דארטן זאלן זיי האבן, ניט לויט זייערע געוואוינטהייט, ווי זיי זיינען געוואוינט, נאר לויט די מעגלעכקייטן פון המלך אחשורוש.

וואס דערפאר איז דאס געווען "חור כרפס ותכלת" מיט די אלע פרטים.

אז ער קומט ממלא-זיין דעם אויבערשטנ׳ס א שליחות, איז דאך א זיכערע זאך, אז ער דארף אין דערויף אריינשפרינגען מיט אלע זיינע כוחות, מיט אלע זיינע כשרונות, מיט אלע זיינע מעגלעכקייטן,

און ניט קומען מיט א טענה, אז וויבאלד אז ער האט געטאן ווי ס׳טוט זיינער א חבר, אדער ער האט געטאן צוויי מאל אזויפיל, דריי מאל אזויפיל, פיר מאל אזויפיל, וואס קען מען צו אים האבן פאר א טענות – ער גייט אויספירן דעם שליחות פון דעם אויבערשטן, וואס צוליב דעם האט אים דער אויבערשטער געגעבן אט די מעגלעכקייט.

וואס דערפאר איז ווי גערעדט פריער:

אויב איינער איז אן עסקן ציבורי, א מדריך רוחני, און ער וועט זאגן: אזוי ווי ער האט מחנך געווען זיינע קינדער אין אידישן וועג – וואס קען מען נאך פון אים פארלאנגען?

אזוי ווי ער האט געפועל׳ט, אז ס׳זאל זיין א חדר, א תלמוד-תורה, א ישיבה אין זיין שכונה, האט ער שוין יוצא-געווען פאר אלעמען, און פאר דעם אויבערשטן, און פארן אידישן פאלק –

© 2002 Jewish Educational Media, Inc.

פרשת תשא

זאגט די מגילה: ניין! דו דארפסט מאכן "חור כרפס ותכלת" און "מטות זהב וכסף" און "בהט ושש" מיט אלע זאכן.

און ערשט דעמאלט קען זיין דער "טוב לב המלך ביין". ערשט דעמאלט קענסטו זיך אפרוען און האבן א רואיקן הארץ און דיר זאל זיין גוט אויפן הארצן, ווארום דו ווייסט, אז חצר און גינת און ביתן המלך איז פול געווען מיט אט די וואס דו האסט זיי געקענט פארשאפן די משתה, און דו האסט זיי פארשאפן ניט לויט זייערע פאדערונגען, לויט זייער געוואוינהייט, נאר אט לויט די מעגליכקייטן וואס דער אויבערשטער האט דיר געגעבן.

און וויבאלד אז ער איז אן עסקן ציבורי, און אויב ער וועט קלאפן אויפן טיש וועט ער פועל'ן מ'זאל געבן א האלבן מיליאן דאלער אויף חינוך הכשר, א מיליאן דאלער אויף חינוך הכשר, און ער קען פועל'ן צוויי מיליאן – האט ער גארניט יוצא געווען, ניט פאר זיך, ניט פארן אויבערשטן, ניט פאר דעם אידישן פאלק; ער דארף פועל'ן צוויי מיליאן דאלער.

אן אנדערער אז ס'פועל'ט ח"י דאלער, איז דאס אויך האט ער אלץ אפגעטאן, דערפאר וואס אויף מער קען ער ניט; ער קען מערניט ווי זיבעצן דאלער, און ער האט געגעבן ח"י;

אט דער וואס קען אויפטאן צוויי מיליאן דאלער, און ער גיט איין מיליאן – איז ער לגמרי ניט יוצא אט דאס וואס דער אויבערשטער האט אים געגעבן די מעגלעכקייט אויף אויסנוצן וכולהו.

ער טראכט זיך: ער דארף זיך באזארגן וואס וועט זיין מיט אים מארגן; ער געפינט זיך אין גלות –

לערנט די מגילה, אז וואס טראכסטו וועגן מארגן?! היינט איז דא א אידיש קינד וואס דארף באקומען א אידישן חינוך, און דו קענסט שאפן צוויי מיליאן דאלער, נאר וואס דען, דו דארפסט קלאפן אויפן טיש – קלאפ אויפן טיש און שלאף ניט און רו ניט, און ארבעט אויף דערויף הונדערט און אכציק טעג ביז וואנענט ס'וועט ווערן בא דיר "כטוב לב המלך ביין".

———— • ————

© 2002 Jewish Educational Media, Inc.